

1988. NOVEMBER

ÁRA: 7,50 FT

a Magyar Úttörők Szövetségének
lapja, 3—7 éves gyerekeknek.

Kiadja az Ifjúsági Lap- és
Könyvkiadó Vállalat.
Felelős kiadó:
dr. Király G. István.
Kiadóhivatal:
Bp., Révay u. 16. 1374.
Telefon: 116-660

880614 Kossuth Nyomda, Budapest
Felelős vezető:
Bede István vezérigazgató

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely
hírlapkézbesítő postahivatalnál,
a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és
Lapellátási
Irodánál (HELIR)
Budapest XIII. Lehel u. 10./a.
közvetlenül vagy postautalványon,
valamint átutalással a
HELIR 215.96162
pénzforgalmi jelzőszámára.
Előfizetési díj:
negyedévre 22,50,
félévre 45 Ft
egy évre 90 Ft.
INDEX 25.193 HU-ISSN 0230-1032

Szerkesztőség:
Budapest XI., Orlay u. 4.
Levélcím:
Budapest, Postafiók 112. 1502
Telefon: 668-457

Főszerkesztő: DÖBRENTEY ILDIKÓ
Olvasószerkesztő: Baktay Miklós
Képszerkesztő: Pócs Mara
Levelező: Forgách Balázs
Adminisztrátor: Bálint Lajosné

A beküldött kéziratokat
nem őrizzük meg
és nem küldjük vissza.
XXXII. évfolyam. 11. szám.

Dörmögő Dömötör meglesi, hogyan készül a Ki Kopog?

1. Ez a szőnyegóvoda. Ide kopogtat be minden hétfőn Péter és Vilmos. Mások is kopogtatnak: a Nyugdíjas Gőzmozdony; a Sötétség; a partvis; a zöld kavics; a fehér kréta; Csorbóka tündér; Lajos bácsi, az utcaseprő; Katus manólány...
2. ...ma pedig Rozál, a madárijesztő.

3. Ennyi gép kell ahhoz, hogy Rozál elröppent kalapjának történetéből rádióműsor legyen. . . .

4. . . . például . . .
ez a furcsa magnetofon.

6. Elkészült a hangfelvétel. A gyerekek hazamentek. Mit szólnak majd a rádióhallgatók Rozál történetéhez?

5. Ha ezzel a gombbal lehalkítjuk, hiába kiabál Rozál szalmatorka szakadtából, a rádióban csak a verebek csivitelése hallatszik.

tó: HARIS LÁSZLÓ

SZEPESI ATTILA

Ősz

Csavargó
szélfiú
sípjába
belefú.

Elszállt a
fecske,
szól a rétek
tücske.

Hullik
hóharmat,
kopog a
bikkmakk.

Deres a
fűszál.
Éhes varjú
kószál.

KOCH VALÉRIA

Szorongás és altatódal

Amikor alszom,
honnan tudom,
hogy lélegeznem kell?
Nem felejt el
dobogni a szívem?
S ha azt álmodom,
meghalok,
fölébredek-e reggel?
Símogasd meg kezem, arcom
melengető szeretettel,
a sötétben hogy ki ne hűljek!
Kattanás, roppanás
ne ijesszen,
dúdolj kicsit ágyamnál:

Balatonkenesén
Festette: KOVÁCS BÉLA öt és háromnegyed éves korában.

ÁLOMLÓRA FELÜLÜNK
VAJON HOVÁ KERÜLÜNK
HÓHEGYEK KÖZT REPÜLÜNK
CSÖNDVÍZ ALÁ MERÜLÜNK

A SZÉL SEM FELEJT EL FÚNI
A NAP SEM REGGEL KIGYÚLNI
VIRÁG LOBBAN ZSONG A RÉT
FÉNNYÉ TÁGUL A SÖTÉT

GRYLLUS VILMOS – KESZELI FERENC

ŐSZI ÉNEK

NE KÉRDEZD, HOGY HOL A TÉL! DECEMBER - RE IDEÉR.

NE KÉRDEZD, HOGY HOL A TÉL! DECEMBER - RE IDEÉR.

MINDEN VIZET BEÜVEGEZ, HÓ - KALAPPAL SÜVEGEL,

CSIZMÁD TALPÁN BEKUKUCSKÁL, MINDEN ZÖLDET LELEGEL.

NE KÉRDEZD, HOGY HOL A TÉL! DECEMBER - RE IDEÉR.

NE KÉRDEZD, HOGY HOL A TÉL! DECEMBER - RE IDEÉR.

HORGAS BÉLA

Jakab téli szállást keres

Amikor már úgy zúgtak-búgtak-dudorásztak a hideg őszi szelek, hogy téli szélnek is gondolhatta volna őket akárki, Jakab, a csacsi, elhatározta, hogy most már aztán végképp keres egy jó kis téli szállást, ahol meghúzhatja magát. Jakab, a csacsi, nem volt olyan csacsi, hogy a szabad ég alatt várja be a jeget és a havat!

De hogyha nem olyan csacsi — akkor milyen? Hát olyan, hogy ezt a nyáron leharapott virágot még most is a szájában tartja, mert sajnálná lenyelni. Megjegyzem, a virág virul is szépen a csacsi szájában — virul, nem hervad. De mit szólnak ehhez a tisztességes, lakhellyel rendelkező egyének? S nem mondják-e a téli szállást kereső hontalannak: „Állj odább! Az ilyen virágos csacsitól semmi hasznos nem várható... Remélem, nem gondolod, hogy akárkinek, csak úgy ukmukfuk, csak úgy ingyért szállást adok?!"

Bizony, Jakab már hallott ilyesfélét, mert nagytapasztalatú csacsi, nem amolyan csacsi csacsi, de a virágot akkor sem veszi ki a szájából. Hiába, ő már ilyen, és lesz, ami lesz, így keres szállást...

Nekiindult hát Jakab a keresésnek, s míg háta mögött egyre hangosabban dudorásznak, sőt visítoznak a pufók szelek és fellegek, eltűnődik hosszan a mi csacsink, hogy mit is jelenthet az az „ukmukfuk" meg az "ingyért", aztán bekopogtat szépen az első ajtón, ahol Felföldi Benő lakik, a savanyú szőlők, almák és cukorkák áruházának főcsővezetője. Benő bácsi meg sem nyitja az ajtót, résnyire sem, csak a kulcslyukon leskel ki, és mielőtt Jakab még megszólalhatna és mondhatná a kérelmét, már oda is löki a választ a bezárt ajtón keresztül: „Állj tovább, te boldogtalan! És ne kopogtass többet, mert rád uszítom a házőrző farkasaimat!"

Mit lehet erre mondani? Ó, sok mindent, igen, ebben igazad van, de abban meg nekem van igazam, hogy egyet sem érdemes erre szólni... Jakab sem szól, továbbáll... Kissé elszontyolodik ugyan, de már kopogtat is a másik ajtón, ahol Ösztövér Örzse lakik, a vörös hajú, ezüst szájú főtudornő. Nyílik az ajtó, szólal az Örzse: „Mi kéne, ha vóna, Jakab?

No, ez már valami! Jakab él is a lehetőséggel és mondja, mondja szépen, hogy egy kis téli szállás kéne, egy kis zugolyka — nem kéri „ingyért", csak úgy „ukmukfuk", ad érte barátságot és munkát —, talpalatti helyecske kellene csupán. Örzse figyel, a szeme villog, a haja vörös, a száját ezüstösre kente és most azt mondja nagy gúnyorosan: „Állj odább, te boldogtalan! És ne kopogtass, mert legközelebb nyakadba borítok egy vödör jéghideg vizet!"

Bizony, bizony, erre is lehetne válaszolni sokféleképpen, de erre sem érdemes mást, csak azt, amit Jakab... Hogy mit? Hát semmit! Szó nélkül állt tovább a mi csacsink...

És most megy... Megy és téli szállást keres. Megy és kopogtat, és az is lehet, hogy ma vagy holnap a te ajtódhoz ér. Kíváncsi vagyok, lesz-e Jakabnak téli szállása az idén?

Éjszaka

KÁNTOR ZSUZSA

Bárányfelhők úsznak az égen. Alattuk folyó. A folyó mentén bokrok. A bokrok előtt nagy, zöld mező; azon ugrókötelezik a Kislány. Forgatja a kötelet, átugrál rajta, mind gyorsabban, mind sebesebben ugrik-perdül. Ám hirtelen — mintha a földből nőtt volna —, kis ház áll előtte.

Kerek a kapuja, csúcsos a teteje, azon kémény, annak a tövében ül egy óriáskölyök. Szeplős képét beszívja-felfújja, vágja a pofákat, hosszú lába a kapuig ér, dübög-kalimpál rajta, nagyot pattan a kilincs, kivágódik a kapu, ő meg kiabál: GYERE BE, GYERE BE! — Van is eszembe, gondolja a kislány, semmi kedvem rá —, és szaladna tovább, de nem lehet; belesüpped a lába a földbe. Megrémül, eldobja az ugrókötelet, futna, de csak vánszorogni bír.

Éjféltájt arra ébred Fűfükutya, hogy valaki nyöszörög. Megböki Hamilmackót:

— Figyelj csak! Baj van.

— Az ám — füleli Mackócska —, rosszat álmodik.

Grafika: KATONA GYÖNGYI

Felserken Abuelefánt, ő is hallja.

Pedig picurka nyögés csak, nem több, de többször egymás után. Mert messziről jön. És mert álomban kiabálni nehéz.

Nincs vesztegetni való idő.

Máris ott sürögnek a Kislány ágyánál, máris ott az álma kútján — tudják a helyét. Titkos nyílás a párna mögött. Másnak nem látható, csak nekik. Elsőnek Hamil veti bele magát, utána Füfü, fejest, utoljára Abu merül alá.

Körkörösen merülnek, kútkarikáról kútkarikára, egyre mélyebbre, egyre lejjebb.

Sokáig tart a merülés, és nagy hirtelen folyóvá szélesedik a kút. A folyók mentén bokrok, a bokrok előtt nagy, zöld mező, annak a közepében kis ház áll. Kerek a kapuja, csúcsos a teteje, abból kémény magasodik, annak a tövében ül az óriás, vágja a pofákat, kiabál: ÚGYSE BÍRSZ ELSZALADNI, ÚGYSE BÍRSZ!

A kislány minden erejét összeszedi. Már a bokrok elé ért nagykeservesen; na most majd mögéjük bújik. De az óriáskölyök rákiált a bokrokra: ÁLLJÁTOK EL AZ UTAT! — Azok meg szót fogadnak neki, összezárják az ágaikat. Olyanok most, mint egy szigorú fal. Komorulnak a felhők is az égen; nem bárányfelhők már, sötétlilák.

— Épp jókor jöttünk — mondja Hamil, és egy felhővitorlásra kap. Utánaugranak a többiek is. Úsznak sebesen a ház teteje felé. Hamil parancsnokol, Füfü kormányoz, a felhő szélén Abu áll, ő éri el legelébb a csúcsos tetőt. Csak az ormányát emelinti meg, csak ráfúj, és az is elég az óriáskölyöknek: oldaltbillen, hanyatt esik. Mikor már kapaszkodna felfelé, lába a kéménybe csúszik. Puff, belepottyan —, utoljára hosszúkás feje tűnik el. Még aztán a ház is. Kéményestől, kapustól, mindenestül.

Akkor szétnyílnak a bokrok ágai.

Már a mező se süppedős.

Bárányfelhők úsznak az égen.

Megtalálja, felveszi eldobott ugrókötelét a Kislány, magasba lendíti, hajtja előre, szökdel rajta tovább. Nem is szökdel, repül a zöld mezőn.

Itt már nincs több dolguk, Abuék visszaszállnak az álomkútba. Hamil parancsnokol:

— Felrepülés! Körkörösen!

Kútkarikáról kútkarikára, egyre feljebb. Aztán kidobja őket a kút az ágy előtt. Állnak ott még egy darabig. Alszik a Kislány nyugodtan, arca kipirult. A fehér párnán szétterül sima, fekete haja. Nézik egy darabig — szeretik nézni. Aztán Füfü elásítja magát:

— Hát ez is megvolt. Megcsináltuk. Sikerült. Nem először, nem utoljára. Ki ismerné az álma kútját, ha mi nem?

Hamil megveregeti Abu vállát:

— Jól elfújtad azt az óriáskölyköt. Házastul, mindenestül!

Elégedetten trombitál Abu:

— Semmi az nekem. Szóra sem érdemes!

Nem is beszélnek róla többet. Elég. Elég, ha ők tudják, hogy mi volt, mit csináltak, hogy mi sikerült. Nem baj, ha nem tud róla más.

Hármasban a szekrény mögötti sámlin alusznak tovább, mintha el se mozdultak volna innen egy percre se.

BÁLINT ÁGNES

Egyél — ha jön a tél!

A kert végében, vén cseresznyefa alatt rőzserakás. Száraz falevelek hullanak rá, tetejére vadszőlő inda kúszik, mutatva, hogy évek óta senki sem bolygatta a rőzsehalmot. Így van ez jól, hiszen ez a süncsalád otthona. A farakás alatt száraz gödör, puha szénával bélelve, abban tanyázik Sün mama mind az öt gyerekével.

Vadászni éjszakánként járnak. A veteményes kertben, káposzta- és kelkáposztaágyásokban sok a házatlan csiga. Tönkre rágnák a veteményt, ha a süncsalád nem pusztítaná őket olyan szorgalmasan. Azaz, várjunk csak! A legkisebbik süngyerek lustán döcög ide-oda a káposztafejek között.

— Egyél, Sanyika, egyél! — biztatja Sün mama. — Rövidülnek a nappalok, hosszabbodnak az éjszakák, egy-kettőre itt a tél. Addigra meg kell híznod!

— Én már szép kövér vagyok, mama! — dicsekszik Sün Sárika. A többi gyerek is büszkén mutatja kerek pocakját, dundi lábacskáját.

Sün mama gondban van legkisebbik csemetéje miatt. Miért nem olyan falánk, mint a többi, miért nem vadászik ő is szorgalmasan a különféle éjszakai kártevőkre?

Sün Sanyika látja a szemrehányó pillantásokat, és duzzogva így szól:

— Nem akarok olyan kövér lenni, mint Sári!

— Ó, te ostoba! — ripakodik rá Sün mama. — Nem is fogod átvészelni a telet!

— Nem-e? — kérdi Sün Sanyika most már megszeppenve.

— De nem ám! Csak az éri meg közületek a tavaszt, amelyik a tél elejére olyan nagy és erős lesz, mint én. A telet ugyanis át kell aludnunk lent a gödörben, meleg avardunna alatt. Télen nincsenek csigák, bogarak sem futkosnak a kert útjain, télen hideg van, hó és jég. Olyankor mi sünök alszunk. Melegít bennünket, táplál is bennünket a magunkra szedett háj. Mire elfogy, kitavaszodik, és megint lesz mit ennünk.

A kis sünök megilletődve hallgatták mamájuk szavát. Havat, jeget még sohasem láttak, fagyos hideget sem éreztek, megértették azonban — Sün Sanyika is végre megértette —, hogy csak a nagy, erős, jóltáplált sünök szervezete képes megbirkózni a téllel.

— Reszkessetek, házatlan csigák! Reszkessetek, ti kártékony bogarak ott a kelbimbó tövek között! — kiabálta Sün Sanyi, és megindult, szuszogva, pöfögve, mint egy kis tüskés tank, hogy mire megvirrad, legalább húsz házatlan csigát bekebelezhessen.

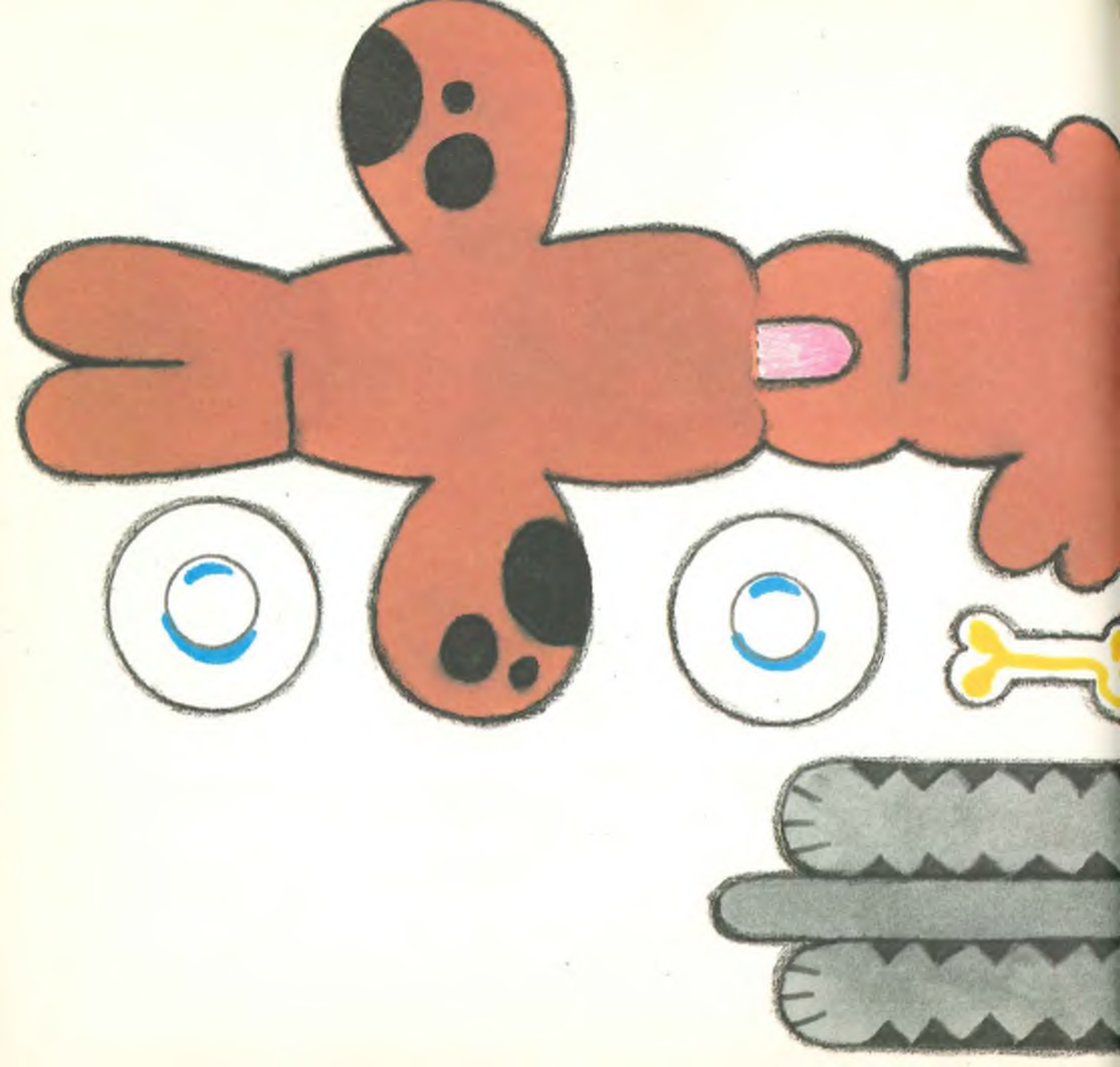
Grafika: STUIBER ZSUZSA

A kutya és a cica elkészítéséhez csak ollóra van szükség. Vágd körül a körvonalakat, a kutyus nyelvét U alakban, a cica farkát teljes hosszában, a fülét ahogy a vastag vonal jelöli. A kék és zöld pöttyökkel jelölt bevágásokat kell egymásba csúsztatni, és már kész is! A kutyust kínáld meg a csonttal, a cica tányérjában mondjuk tej van. Ha a kivágott alakokat kartonpapíron körberajzolod, egész sereg állatot vághatsz ki magadnak. Ezeket tetszés szerint színezheted.

KOLTAI ÉVA

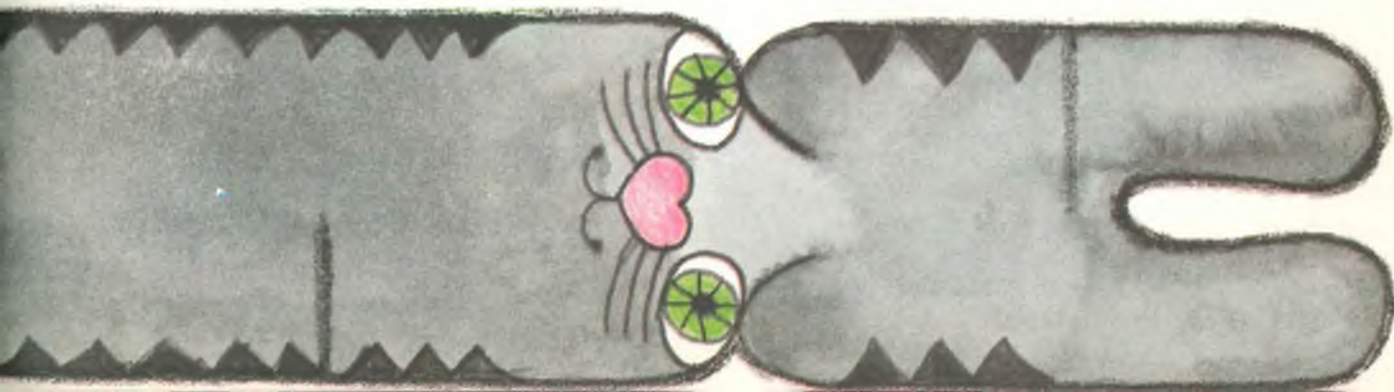

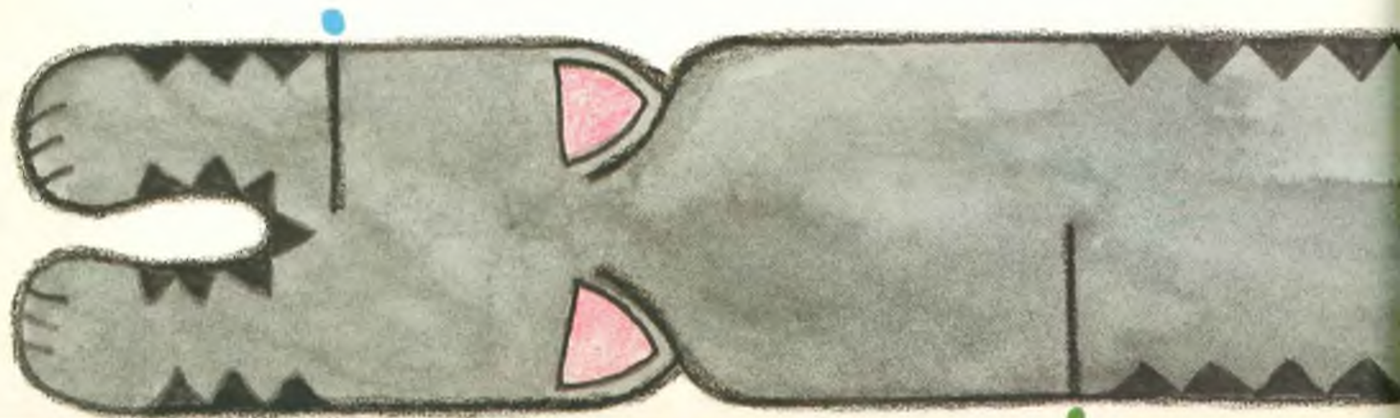
Fotó: Kaunitz Tamás

Játszókorongok a Lopakodó macska című társasjátékhoz.

LOPAKODÓ MACSKA

Társasjáték kettesben

Vágd ki a mellékletből az öt játszókorongot! A három kukoricaszemet tedd a három lapulevélre, a macskát ültesd a kerek kőre, a hörcsögöt tedd a raktárába.
A hörcsög elindul az egyik kukoricaszemért. (Bármelyiket választhatja.) Amikor odaér, felkapja, hazaviszi, vagy máris indul a következőért, végül a harmadikért.

Nem is lenne semmi baj, ha a macska nem akarná elkapni a hörcsögöt. Ezért nagyon ügyesen és türelmesen kell kerülgetni a macskát. A kőről indulva mindig a macska lép elsőnek. A hörcsög is, a macska is csak egyet-egyet léphet. A macska a lapulevélen is elfoghatja a hörcsögöt, a hörcsög is ráléphet a macska kerek kövére. A raktárba csak a hörcsög mehet be. A macska győz, ha elkapja a hörcsögöt. A hörcsög győz, ha mind a három kukoricaszemet megszerezte, vagy legalább kettőt bevitt a raktárba.

Nem könnyű győzni! A vesztes ne lógassa az orrát! Gyorsan cseréljetek szerepet, s úgy játszhattok tovább!

Kisebbekkel egyszerűbb a mutatóujjunkkal fogócskázni a terepen, így a macska igazán meg tudja fogni az egeret.

MARÉK VERONIKA

Grafika: NAGY KRISZTINA

Megkezdjük a nevelésed!

Rikki már érti a nevét.

Először is átszoktatlak a pamutostálból
a SAJÁT kosaradba:

„HELYÉRE MEGY A KUTYA!"
Rikki elfordítja a fejét és behunyja a szemét.

Meglököm a fenekét:
„HELYÉRE MEGY A KUTYA!"

Orra előtt vezetek
egy sajtdarabkát a kosárig.

RIKKI BEFALJA A SAJTOT, ÉS ROHAN VISSZA A PAMUTOSTÁLBA.

tál — kosár — sajt

tál — kosár — sajt

(vagy tízszer)

Győzelem!

Pssszt!

Rikki végül elalszik
a kosárban.

FOLYTATJUK A NEVELÉST.

Így ülnek
a helyesen nevelt ebek.

Eszter kezében
darabka Mackó sajt:

„LEÜL A KUTYA!"
Rikki felugrik, elkapja a sajtot.

„LEÜL A KUTYA!"
Rikki hátrál, morog, vakkant.
Lenyomom a fenekét.
Rikki felugrik,
kikapja Eszter
kezéből a sajtot.

„LEÜL A KUTYA!"
Rikki vakkant,
morog, ugat.

TETSZIK AZ ÚJ JÁTÉK!

Más hogyan csinálja?

Folytatás következik

SCHMIDT EGON

Téli

Lehet, hogy te most készülsz a télre? Előveszed a szánkót, korcsolyát, meleg ruhát stb. Még nem késtél el. Bőven van időd.

Az állatok bizony bajban lennének, ha csak most kezdenének készülődni! A gólyák, fecskék, sárgarigók és még sok más madár már elrepült Afrikába, a halak elvermelték magukat, és sok emlős is téli álmot alszik.

A sün sűrű bozótban, öreg fák gyökerei között, néha föld alatti üregben készít puha fészket magának. A nyár végétől kezdve nagyon sokat eszik, jól meg is hízik, és mikor az átlaghőmérséklet nyolc °C alá süllyed (októberben), a fészkébe bújik és elalszik. Áprilisig föl sem ébred.

A medve is alaposan meghízik, mielőtt téli vackát felke-

FOLTOS

pihenő

resné. Bundája alatt vastag szalonnaréteg képződik, ez élteti és védelmezi a hideg ellen. Nem alszik igazi téli álmot, de hófúvásos, hideg időben néha hetekig ki se mozdul szállásából. A hímek szundikálnak, de a nőstények nem érnek rá, hiszen decemberben vagy januárban hozzák világra két-három bocsukat.

A magas hegyekben élő mormoták harsány füttye is elhallgat ősszel, a barna bundás állatok föld alatti üregekbe húzódnak. Előzőleg sok száraz szénát cipelnek be magukkal, majd betömik a nyílásokat és hatan-nyolcan összebújva álomba merülnek. Úgy alszanak, mint egy mormota! A téli álom idején ők is abból a vastag zsírrétegből élnek, amelyet a nagy bőség idején szedtek magukra.

MADÁRVÁ

Uhu bagoly

Sárgarigó

Széncinege

Nagy fakopáncs

Házi veréb

Balkáni gerle

RTA

Fehér gólya

Füsti fecske

***Mit csinál
a legkisebb és a legnagyobb madár?
Küldd be a megoldást,
ne feledd megírni, hány éves vagy!***

Tőkésréce

Játékszakértő: Dr. PÁLI JUDIT

Grafika: ELEK LÍVIA

Grafika: STUBER

Szeptemberi rejtvényeink helyes megfejtései:
Az autó jelű gyerek
nem jött óvodába.
A bohócok
7 dologban különböznek
A fekete pontokat
összekötve egy helikopter
bontakozik ki.

Jutalmat kaptak:
Hantos Zolika, *Eger*
Lakos Csilla, *Tatabánya*
Lengyel Edit, *Kondoros*
Nagy István, *Karakó*
Radó Ágnes, *Komló*
Rácz Lacika, *Parasznya*
Spacsek Karcsi, *Budapest*
Szarka Petra, *Derekegyház*
Zsiros Angéla, *Tatabánya*
Zsolnai Márta, *Csolnok*
Bartkó Ivett, *Lucfalva*
Gutay Tibor, *Tiszadob*
Han Zolika, *Helvehely*
Korányi Eszter, *Budapest*
Kulcsár Hajnalka, *Biharkeresztes*
Lengyel Zsófia, *Siófok*
Máté Andrika, *Dunaújváros*
Mecskó Zsuzsa, *Békéscsaba*
Spitzer Gabriella, *Tatabánya*
Várady Edina, *Ózd*

Egy kosár cica

A képen nem látszik az összes cica.
Hányan bújnak meg a kosárban?
Küldd be a megfejtést!
Ne feledd megírni,
hány éves vagy!

Fejezd be a kosarat, rajzold be a hiányzó vonalakat!

Ágoston Judit, *Balatonfüred*
Fehér Eszter, *Békés*
Kepics Beáta, *Tuzsér*
Kis Gábor, *Cegléd*
Naményi Petike, *Derecske*
Rekettyei Szilvia, *Kecskemét*
Rozgonyi János, *Kunmadaras*
Savanya Ágnes, *Sándorfalva*
Smál Orsolya, *Vácrátót*
Valek Tünde, *Orosháza*

Játékszakértő: Dr. PÁLI JUDIT

Enyém, tiéd, övék, miénk

Melyik tárgy kié?

Küldd be a megoldást!
Ne feledd megírni,
hány éves vagy!

Játékszakértő: **DR. PÁLI JUDIT**

Grafika: NAGY KRISZTINA

A VARÁZSFAZÉK PÁLYÁZATON
a Varázsfazék
c. társasjátékot nyerték

TÁBI TÍMEA *Jászberény*
FELKAI HELÉNA *Budapest*
ILLÉS RITA *Pécs*
SÁRI NÓRA *Kaba*
SIMON GERGŐ és
SEBŐK JÁNOS *Ásvány, Szovjetunió*

Könyvjutalmat kapnak:

Csík Anita *Budapest*
Kaldenecker Brigitta *Kakucs*
Liktor Zsanett és Gábor *Ózd*
Molnár Gábor *Kaposkő*
Spitzer Gabriella *Tatabánya*
Szabó Mónika *Budapest*
Szelényi Júlia *Budapest*

Grafika: REICH KÁROLY

KÁNYÁDI SÁNDOR

Őszutó

Vacog a Küküllő,
éjjel-nappal fázik,
lábujjhegyen lépked
fűzfától fűzfáig.

Úgy kihűlt a medre,
égeti a talpát.
A felhők is hol ki-,
hol meg betakarják.

Jó volna egy tartós
eső bíztatólag
a megridegedett,
soványka folyónak.

Örülne a gát is,
fölgyűlt a postája.
A Maros a füzek
levelét rég várja.

És ha megjön a tél,
vet azonnal véget
mindenféle őszi
levelezgetésnek.